Posamezna številka stane 20 v.

103. številka. Maribor, dne 27. decembra 1918. Letnik X.

Naročnina listu: —
Celo leto . . K 12·—
Pol leta . . „ 6·—
Četrt leta . . „ 3·—
Mesečno . . „ 1·20
Izven Avstrije: ----
Celo leto . . „ 15·—
Posamezne številke 10 vinarjev. —

STRAŽA

Inserati ali oznanila se računajo po 1[illegible] od 6-redne petitvrste; večkratnih oznanil [illegible] popust.
„Straža“ izhaja v [illegible] deljek in petek popo[illegible]
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor Aleksandrova cesta 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. dop[illegible]

Prihod dr. Korošca v Maribor.

Včeraj, na Štefanovo okoli 9. ure se je po Mariboru raznesla vest, da se pripelje ob 11. uri z vlakom iz Ljubljane naš voditelj in ministrski podpredsednik dr. Korošec, da biva zopet vsaj za malo časa med svojimi. Od vseh strani so se zbirali mariborski Slovenci in Slovenke na kolodvoru. Ko je ob pol 12. uri prispel vlak, so že nasproti doneli burni „Živijo“-klici. Zbrano občinstvo, ki je prekipevalo navdušenja, je iztopivšega dr. Korošca takoj obkolilo in oduševljenih „Slava-“ in „Živijo-“ klicev ni bilo ne konca ne kraja. Sprejem je bil nad vse prisrčen.

V imenu našega NS in obmejnih Slovencev je nagovoril v iskrenih besedah dr. Korošca poverjenik dr. Verstovšek, ki je zlasti povdarjal, da so se zbrali marib. Slovenci v prvi pozdrav, ko stopi on zopet na svoja domača tla, v znak zahvale za njegovo trudapolno delo, ki ga je izvršil v zapadni Evropi. Vspeh svojega delovanja vidi dr. Korošec sam zdaj najbolj v Mariboru. Ko prihaja na vroča mariborska tla, kjer so mu radi njegovega delovanja tolikrat celo stregli po življenju, ga ne pozdravlja več stari Maribor, temveč prenovljen slovenski Maribor. Živijo naš dr. Korošec!

V imenu slovenskega ženstva je pozdravila dr. Korošca gospa soproga generala Maistra, ki se je v vznesenih besedah zahvalila ministrskemu podpredsedniku za vse, kar je v svoji odsotnosti storil za Jugoslovane in posebej še za Slovence.

Okr. glavar dr. Lajnšič pozdravlja dr. Korošca v imenu vsega mariborskega slovenskega okraja kot prvoboritelja in rešitelja naše obmejne slovenske zemlje.

Dr. Korošec je stopil pred, na peronu postavljeno jugoslovansko vojaštvo in pred častniški zbor. V imenu generala, ki je moral službeno odpotovati v Radgono, ga je pozdravil podpolkovnik Skrabar. V jedernatih besedah je obljubil v imenu vojaštva zvestobo in udanost vladi SHS ter pozival častnike in moštvo, da pozdravi svojega ministrskega podpredsednika z „Živijo“-klici. In po peronu so doneli oduševljeni vzkliki narodnega navdušenja in radosti . . . .

Dr. Korošec se je nato zahvalil za lep in prijazen sprejem in je povdarjal zlasti, da ga posebno veseli ta veliki preobrat na Štajerskem, pozival je na vstrajnost in nadaljno požrtvovalno delovanje, da si popolnoma uredimo svojo hišo in dosežemo, da ne izgubimo niti ene vasice našega ozemlja.

Dr. Korošcu je mnogoštevilno mariborsko občinstvo prirejalo navdušene ovacije še tudi zunaj kolodvora in po cesti, po kateri se je odpeljal v svoje stanovanje.

Danes, v petek popoldne ob pol 3 je dr. Korošec s posebnim vlakom odpotoval v Ljubljano. Na kolodvoru so se zbrali: general Maister, Narodni svet, zastopniki civilnih in vojaških uradov in mnogoštevilno občinstvo ter vojaštvo. Slovo je bilo zelo prisrčno.

Zastava in grb Jugoslavije.

V seji ministrskega sveta v Belgradu dne 21. decembra je bilo sklenjeno, da se ima naznaniti vsem državam sestava nove vlade in prositi za priznanje nove države. Poslaništva Jugoslavije se bodo zvala poslaništva države SHS. Državna zastava je v vodoravni legi zgoraj modra, sredi bela in spodaj rdeča barva. Državni grb je beli dvoglavi orel.

Niti pedi slovenske zemlje.

Regent Aleksander je dne 23. dec. v eno uro trajajoči avdijenci zastopnika Trsta dr. Čoka rekel, naj sporoči Slovencem v Primorju njegov pozdrav ter zagotovilo, da Srbija ne bo nikdar dopustila, da bi Slovenci izgubili le eno ped naše slovenske zemlje.

Čakovec in Lučane.

Naše jugoslovanske čete so te dni zasedle mesto Čakovec v Medžimurju in trg Lučane.

Živel „car Wilson“!

Pod tem naslovom je pred kratkim »Hrvatska Riječ« objavila uvodnik, ki ga je napisal dr. T. T. in ki bi utegnil biti vreden, da se tudi naše občinstvo vsaj v odlomkih seznani ž njim. Zato naj slede tukaj glavne misli njegove:

— — Razpravljajoč o državni obliki naroda SHS moramo v prvi vrsti imeti pred očmi vzgojno stopnjo vseh narodnih slojev širom ozemlja, kjer bivajo Slovenci, Hrvatje in Srbi. Ozirati se moramo na vse naše pokrajine in živo pažiti na mednarodni položaj. A zlasti bo treba izmeriti nalogo inteligence, sposobnost in ekspanzijo narodnih mas.

Vprašanje državne oblike se mora postaviti na tako podlago, da bo delovalo centripetalno. V ustavi sami bo dovolj prostora in priložnosti, da se uveljavi sleherna nacijonalna posebnost. To stoji, da je na jugoslovanskih tleh 90 odstotkov poljedelcov da se ta plast našega troimenskega naroda še nahaja na stopnji tiste prvotne, herojske vzgoje, ko vsi ti ljudje še žive in dihajo z mislimi naše narodne pesmi. Zato pa je treba računati s to duševnostjo in se resno vprašati, ali tej masi lahko kar čez noč damo drugih misli in pa druge duševne hrane, ki bi bila dovoljna in zdrava. Ali ni nevarnosti, da se v to dušo, če jo prenaglo porušimo, na stežaj vsujejo razdirajoče težnje iz strelskih jarkov? Ali je izključeno, da bi se beseda republika pojmovala na boljševiški način, kakor to vidimo sedaj drugod v Evropi? Jaz sem, pravi dr. T. T., iz take strani našega naroda, ki živi v izključno herojskih mislih, ki veruje samo v vlado vladarjev in njihovih generalov, ki sanja samo o kraljih in kraljevičih, o vilah in njihovih junakih. S takega vidika gleda ta narod domovino in državo, ko si je obrisal kmetski znoj; to je nekaj za njegova ušesa.

Ko sem te dni na ljudskem zborovanju v Liki obširno in poljudno obrazložil veliki pomen severnoameriške republike za našo svobodo, je bister selak zaklical: »Živel car Wilson!« Tak le človek ne more drugače pojmovati vrhovne oblasti, moči velike države, ki se ji je treba brezpogojno pokoriti.

Proti takemu pojmovanju pa se ne da kar od danes na jutri najti zdravnika. Brezvesten agitator, n. pr. Stjepan Radić, sicer lahko ljudem vtepe mnenje, da je ta ali oni kralj naš narodni sovražnik, da nas kralj Peter posrbi, ali kaj podobnega, ter na ta način njegovo osebo priskuti; ali potrebe kralja ne bo svojim poslušalcem izbil iz glave.

Naš kmetski človek ima zdravo dušo, a veliko gnilega je v inteligenci, ki šteje komaj kakih 10 odstotkov v celokupni domovini SHS. Ali je vpričo takih razmer dovoljeno, da bi ta inteligenca radi svoje nečimernosti ali osebnih kapric celemu narodu vsiljevala svojo dušo? Ali je mogoče mirno gledati te poizkuse, ki nam lahko za vselej zapečatijo usodo?

Vsa naša zdrava inteligenca naj i dalje ostane složna pri ustvarjanju ustave, da se vanjo vkleše trajni, čisti demokratizem in za vse veke osigura nacijonalno področje vseh treh panog našega naroda. Na tem poprišču se mora prava oblast dati narodu v roke; krono pa treba omejiti na vnanjosti, odstraniti se morajo vsi predpisi, ki so se preživeli: o hišnem redu in ženitvah, o razžaljenju Veličanstva, potrditvi zakonov, vojskovodstvu itd. Samo na takem temelju se dvigne naznotraj in nazunaj velika pa močna država SHS.

Ves svet danes tekmuje v oboževanju Srbije in pa nje velikega vladarja Petra Karadžordževića. In ves misleči del naše inteligence uživa v tem poveličevanju toli izkušanega sina našega naroda. V njem in v oni balkanski državici gleda neke vrste izvršen čudež, ki je popolnoma zatemnil slavo Pijemonta, ki je ves naš narod odel v škrlat zmagovalca in ki je celokupnemu našemu narodu SHS kakor na krožniku prinesel delo ujedinjenja, moči in slobode. In Njemu da bi potisnili bodalo v srce, sedanjemu junaku v duši in pesmi srbske panoge našega naroda! Ne, tega mi Hrvatje in Slovenci nismo v stanu storiti, ker bi s tem zagrešili pravi samomor. Tekmovati marveč hočemo s srbskim delom našega naroda, da Mu damo tem večji sijaj, kakor bo potem tudi On in srbski del našega naroda, v prvi vrsti srbski junaki, tekmoval, da se dvignejo naše posebne nacijonalne svetinje. Le tako se da zamisliti velika in močna Jugoslavija, samo na ta način je mogoč popoln spoj. Zamislimo si v našem narodu tisto pesem in svate, da si tak kraljevič Srb za družico izbere to ali ono lepotico Slovenko ali Hrvatico! Vsa naša inteligenca naj samo ohrani tisto divno barvo naše narodne pesmi, naše narodne duše v običajih in kulturi, pa bo se ji divil veliki svet in Jugoslavija bo silna, srečna. Dr. K. O.

Tabor prekmurskih Slovencev.

Na Štefanovo dopoldne se je vršil tabor v Radgoni, in sicer v sredi mesta v obširni dvorani (jahalnici). Udeležilo se je tabora okoli 3000 ljudi, večinoma Slovenci iz Prekmurja. Nekateri so prišli celo po 6 do 8 ur daleč peš v najslabšem vremenu in blatu. Shod je otvoril pevski zbor gornjeradgonski s pesnijo »Bodi zdrava domovina«. Župnik Kocbek je pozdravil navzoče in predlagal za predsednika ogrskega Slovenca iz Beltinec, ki je zelo spretno vodil shod. Govorili so: dr. Slavič, urednik Žebot, general Maister in župnik Kocbek. Radi pomanjkanja prostora nam je danes nemogoče obširneje poročati o vsebini govorov. Med govori je pevski zbor zapel vrsto narodnih pesmi. Poseben sloves je dala taboru prekmurskih Slovencev navzočnost vrhovnega poveljnika obmejne jugoslovanske armade, generala Maistra. Ko ga je ljudstvo opazilo na odru in zopet, ko je nastopil kot govornik, je v ljudstvu vskipelo navdušenje. Iz tisoč in tisoč prekmurskih grl si slišal le en skupen klic: »Živijo naš slovenski general!«, »Živijo general Maister!«, »Živijo naš rešitelj!«, »Živela jugoslovanska armada!« In ko je general spregovoril, je zopet ves tabor kot en mož vz-

plamtel v svetem narodnem navdušenju. Govornikom je ljudstvo pritrjevalo s tako odkritosrčnostjo, poslušalo besede o svoji svobodi, prosti Jugoslaviji, da so se prikazale pri večini zborovalcev v očeh solze radosti To je pošten narod, ljudstvo, ki res zasluži, da se ga otme iz madžarskih verig. In ko bi čitatelji videli, kako so hoteli vsi videti in biti v bližini naših častnikov! Tabor v Radgoni je prekašal v vsakem oziru vse druge dosedanje shode po deželi. Ob koncu shoda je mogočno zaorila po Radgoni naša himna »Lepa naša domovina«.

Župnik Kocbek se je spominjal v znesenih besedah našega voditelja dr. Korošca, kateri je ravno v tem času, ko zborujejo prekmurski Slovenci, dospel v Maribor. Cela dvorana je enoglasno v več minut trajajočem klicanju: »Živijo dr. Korošec!« dala duška svojemu navdušenju. Nato je predlagal župnik Kocbek sprejem sledečih resolucij, ki so se brzojavnim potom sporočile na pristojna mesta v Belgrad: Kraljevi vladi SHS v Belgradu.

1. Prvi tabor prekmurskih Stovencev, zbran 26. decembra 1918 v Radgoni, pozdravlja novo skupno vlado neodvisne države SHS ter jo prosi, da vzame kmalu pod svoje okrilje slovensko Prekmurje, da bo zanj konec tisočletne sužnosti pod Ogri ter začetek novega, svobodnega, narodnega življenja.

2. Kakor ne želimo sebi narodne smrti, tako protestira I. tabor prekmurskih Slovencev proti temu, da bi spadali primorski in goriški Slovenci pod Italijo, ker bi to bila njih narodna smrt. Vlada naj stori vse potrebno, da se to prepreči in da bodo v državi SHS združeni v resnici tudi vsi Slovenci.

Nadalje je bila odposlana tudi še sledeča brzojavka:

Visokost regent Aleksander, Belgrad. Prvi tabor prekmurskih Slovencev, zbran 26. decembra v Radgoni, se klanja udano Vaši Visokosti ter Vas želi kmalu pozdraviti kot osvoboditelja prekmurskih Slovencev.

Nemci v Radgoni so bili popolnoma mirni. Nekateri so sicer posluškovali na shodu, znak, da res razumejo slovensko. Dr. Kamniker, vodja radgonske nemškutarije, je bil ves dan v strahu. Bal se je, da se bo radgonsko zidovje začelo rušiti, ko bodo Slovenci taborili v Radgoni. A vendar je moč srečno prestal ta zanj tako usedepolni dan brez kake posebne nezgode. Več biš, posebno pa pošta in vojašnice so bile okrašene s slovenskimi trobojnicami.

Okrajni šolski sveti.

Naredba poverjeništva za uk in bogočastje o preustroju okrajnih šolskih svetov bivše vojvodine Štajerske.

§§ 25 in 26 deželnega zakona bivše vojvodine Štajerske z dne 8. februarja 1869, št. 11 dež. zak. o šolskem nadzorstvu se razveljavljata in na njiju mesto stopajo začasno sledeče določbe:

Člani okrajnega šolskega sveta so: 1. vodja političnega okrajnega oblastva, ki je ob enem predsednik; 2 po en učitelj veronauka, za vsako versko družbo, ki šteje v okraju nad 500 duš. Te predlaga cerkvena oblast in jih imenuje poverjenik; 3. en okrajni šolski nadzornik, ki ga določi poverjenik za uk in bogočastje; 4. en zastopnik učitejstva, kojega volijo v okraju nastavljeni učitelji na konferenci pod vodstvom okrajnega šolskega nadzornika ali pa tako, da pošljejo glasovnice vodji političnega okrajnega oblastva; 5. pet članov okrajnega zastopa.

Te člane voli okrajni zastop izmed onih, ki imajo volilno pravico za občinsko zastopstvo v dotičnem okraju. Ako pa je okrajni zastop razpuščen in postavljen gerent, jih voli gerentov sosvet. Namestnik predsednika je okrajni šolski nadzornik, ki je član okrajnega šolskega sveta. V mestih z lastnim občinskim štatutom pristoja mestnemu šolskemu svetu delokrog okrajnega šolskega sveta. Predsednik je župan ali od vlade postavljeni gerent, oziroma vladni komisar; sicer se imenujejo člani kakor je določeno za okrajni šolski svet.

Francelj Girstmayr — ustreljen.

V nedeljo, dne 22. dec. okoli 2. uri popoldne se je pripetil obžalovanja vreden slučaj, pri katerem je izgubil življenje znani vodja štajerčijancev mariborskega okraja Francelj Girstmayr. Bil je zadet od puškinega strela, ki ga je nanj oddal neki Janez Fras, pešec mariborskega pešpolka. Isti se je nahajal v družbi nekega drugega pešca Ignaca Farkaš. Oba sta se proti dobljenemu povelju samovoljno v Lajteršbergu ločila od transportnega oddelka, ki je bil na potu na neki obmejni kraj. Popivala sta v večjih lajteršperških gostilnah, nazadnje v znani lajteršperški Dreisgerjevi gostilni. Imela sta spore z gosti in gostilničarji. Bila sta že precej vinjena in sta oddala na cesti par strelov iz svojih pušk. Dospevši iz gostilne Dreisger, srečata Franca Girstmayr, od katerega je zahteval Janez Fras cigarete in vžigalice. Girstmayr se je obregnil nad njim, češ, da jih nima in se oddaljil kakih 6—7 korakov od Frasa. Fras je zaklical za njim psovko: »Ti prokleta krapavka, jaz ti bom že pokazal«, nato se je ustavil Girstmayr in tudi nekaj odgovoril. Koj na to je oddal Fras iz svoje puške dva strela, katerih eden je zadel Girstmayrja smrtno na vratu, eden pa ga je ranil na levi rami. Ves dogodek se je zgodil 20—30 korakov od Girstmayrjevega stanovanja. Oba vojaka sta zbežala na cesti proti Sv. Kungoti. Lajteršberška žandarmerija jih je zasledovala na kolesu, jih dohitela pri Spodnji Sv. Kungoti, jih aretirala in privedla v zapore v domobransko vojašnico. Fras je znan po svojem nasilnem in surovem značaju, je večkrat predkaznovan radi raznih hudodelstev in je imel sovraštvo z Girstmayrjem iz prejšnjega časa. Njegov oče je namreč bil svoječasno Girstmayrjev viničar. Girstmayr je baje pred leti vrgel Frasovo obitelj v zimskem času iz svoje koče. Od tega časa je vladalo med Frasovimi in Girstmayrjem hudo osebno sovraštvo. Mladi Fras je že večkrat grozil, da bo Girstmayr že dobil svoje plačilo, zato da je vrgel Frasove iz hiše. Ta zločin se je toraj zgodil ne iz narodnega nasprotovanja, marveč iz osebnega sovraštva.

Popolnoma izključeno je, da bi bil Fras ustrelil Girstmayrja radi narodnega ali političnega motiva. Če kdo širi vesti, da so Slovenci krivi Girstmayerjeve smrti, ga je treba takoj prijeti in izročiti oblasti. Fras tudi ni šel k vojakom vsled navdušenja za Jugoslavijo, temveč je opetovano izjavil, da gre k vojakom le samo čez zimo, ker doma nima ne zaslužka, ne živeža in ne prave strehe. Fras je bil udan pijančevanju; najljubše mu je bilo žganje.

Slovenci! Jugoslovani!

Dne 19. nov. 1918 je padel v Mariboru slovenski dragonec Franc Vauhnik kot žrtev svoje ljubezni do jugoslovanske domovine. Naša dolžnost je, da tej prvi naši žrtvi v svobodni jugoslovanski domovini postavimo dostojen nagrobni spomenik. Zato se obrača podpisani NS na slovensko javnost s pozivom, naj omogoči s prispevki, da se izkažemo žrtvi za našo svobodno domovino hvaležne. Darovi se naj pošiljajo NS v Mariboru (blagajnik prof. dr. Kovačič). — Narodni svet za Štajersko.

Vinska letina v ormoško-ljutomerskih goricah v letu 1918.

Poroča A. Kosi, Središče.

Dolgo vrsto tednov se je vleklo letos delo vinske trgatve v ormoško-ljutomerskih goricah. Prvi vzrok, da se trgatev ni mogla tako naglo kakor druga leta izvršiti, je bilo splošno pomanjkenje delavnih moči. Vinogradniki, ki so imeli v prejšnjih letih po 20—25 trgačev, so se morali zadovoljiti letos s 4—5 delavci, in tako se je nabralo v 2—3 dneh komaj toliko grozdja, da je bilo vredno prešati. Nadaljni vzrok, da se je delo trgatve tako zelo zavleklo, je bilo slabo, deževno vreme, in zadnji, najbolj razveseljivi vzrok je bil obilni nastanek grozdja. Skoraj vsak vinogradnik se je v cenitvi množine svojega vinskega pridelka letos v svojo korist precej varal. Kdor je mislil, da dobi 10 polovnjakov, pridelal jih je 13—15, in le redki so slučaji, da je naprešal vinogradnik manj, kakor je pričakoval. Z množino vinskega pridelka smo torej lahko vinogradniki letos povsem zadovoljni, ne tako s kakovostjo ali kvaliteto. Lani je kazala Klosterneuburška tehtnica v moštu 18—25% sladkorja, letos samo 14—17% in ondi, kjer je bila gorica posebno rodna, in kjer se je bolj rano bralo, je imel mošt komaj 12—14% sladkorja, temu primerno seveda višjo množino kisline. Dočim je nastalo iz letnika 1917 fino, desertno vino, razvil še bode letošnji letnik 1918 v navadno namizno vino, ki se bode dalo zlasti s slatino izvrstno piti. Po gostilnah se sicer pije že tudi »novo« brez kisle vode, a pravijo, da vino eden pije, a dva ga morata držati. Dobro in prav je to za sedanje razburkene čase, zakaj vino lanske kakovosti, ki je dalo preveč korajže, bi ljudi zapeljalo, posledica temu pa bi bila, da bi se duh sedanjega časa še bolj napačno tolmačil, kakor se to sedaj tolmači. — Lansko vino (1917) je »požrlo« tudi neizmerno mnogo »vojne podpore«, ki so jo nekatere ženske naložile po raznih krčmah. Toda: Saj ga ne bi tako, ko bi tak' sladko ne bi b'lo . .

Ker govorim ravno o vojni podpori, naj omenim, da je ta podpora mnogim vinogradnikom, pa tudi drugim posestnikom dosti več škodovala, kakor pa dotičnim ženskam koristil: delavcev nismo dobili. Kako tudi? Čemu bi šla ženska, ki je imela po 8—10 K podpore na dan, na težaško delo? Sicer so plačevali vinogradniki ob trgatvi delavcem ponekod 8—10 K dnevno, zraven še hrano ali vsaj dovolj kruha ter dobro lansko vino, ker jabolčnica baje ni dobra, ako se ve, da hrani vinogradnik v svoji kleti še količkaj vina. In če ob takih razmerah in ob tako visokih pridelovalnih troških zahteva vinogradnik za svoj pridelek višjo ceno, se mu grozi s kaznijo, tirajo ga pred sodišče. Škandal je to, da mu ne najdeš para!

Pred tremi leti smo imeli točo, in rane so se komaj letos zacedile. In kako so oblastva to upoštevala! Vinogradnikom se je odpisalo par kronic davka, to je bilo vse in sedaj, ko se je vsled vojnih razmer in občne draginje cena tudi vina zvišala, sedaj se vinogradniku zavida, ako si skuša rane, ki so mu jih zadale slabe letine, ozdraviti.

V letu 1918. je naredilo v naših vinogradih izmed vseh trtnih bolezni največ škode grozdna plesen, med ljudstvom kratkomalo »pepel« imenovana. Najbolj se je lotila ta bolezen trt silvanec in beli burgundec, staremu našemu znancu ormoško-ljutomerskih goric šipom je rekel bi skoraj najbolj prizanesla. Kar se tiče zatiranja te bolezni, bodi povedano, da se je rabilo tu in tam žveplo, ki so ga hranili posestniki še s prejšnje dobe. (Letos je došlo žveplo prekasno, vrhutega je imelo takozvano ukrajinsko žveplo tako visoko ceno, da je človeku kar sapo jemalo. kg po 33 K.) Nadalje se je rabil proti plesni tudi salojidin v zvezi z modro galico, toda v nekaterih vinogradih, oz. legah so bila vsa sredstva brez uspeha, plesen je nadaljevala svoje pogubonosno delo in končno uničila vinogradnikov up — črne, suhe češplje so visele ob trgatvi na trtah. — Peronospora je letos manj škodovala, oziroma se je le tu in tam pojavila; suša lanskega leta je uničila mnogo trsov te glivice, pa tudi modra galica je bila o pravem času na razpolago. Pri tem gre tudi pomniti, da se proti peronospori pri nas vsepovsod marljivo škropi, dočim zatirajo grozdni plesen le nekateri posestniki.

Kar se tiče vinske kupčije in vinskih cen, omenim, da vlada radi nejasnih političnih razmer v tem oziru precejšnja mlačnost na obeh straneh: posestniki ne silijo preveč s svojim pridelkom, kupci pa čakajo z napetostjo na to, kar nam prinese bodočnost. Nekateri vinogradniki, ki jim je zmanjkalo posode, so prodali mošt takoj od preše za ceno od 4—7 kron, drugi pa trdijo, da jim je ljubše blago nego denar. Burno vrenje je zvečine končano, sode so izpolnili vinogradniki o sv. Martinu, ki je mošt kratil ter mu dal prelepo ime »vino«. Če je letošnje vino tudi nekoliko bolj kiselasto, to nič ne de, saj nam to vino »dal Bog, a lani, da lani pa smo ga »pridelali sami.«

O vojnopomožnosti za obrtništvo.

(Bl. Zupanc.)

Zdi se mi zelo potrebno, da spregovorim par besedi o obrtno pomožnem in kreditnem vprašanju v sedanjem času demobilizacije. Že se pojavljajo zelo pogosto obrtnokreditna vprašanja, ki so nastala vsled vojne in nje dolge trajnosti, in na drugi strani taka, ki so že poprej obstala in ki se bodo v ojačeni sili v prihodnjem času pokazala. Ni potreba podrobnih izvajanj in naštevati mnogih žrtev, ki jih je moral obrtni stan v vojnem času doprinesti. Tisoče in tisoče rokodelskih mojstrov se sploh ne bodo vrnili v svoje delavnice, tisoče obrtnikov se bo vsled zadobljenih ran in bolezni moralo posvetiti drugim poklicom in veliko bo število onih, ki se bodo sicer vrnili v domovino nepohabljeni, pač pa bodo radi prenehanja svojih obrtnih obratov, brez denarnih pomočkov, brez surovin in brez odjemalstva za prevzem ali zopetno oživitev obrtnij morali iskati pomoči, da preživijo sebe in svoje. Tu je dolžnost splošnosti, da poseže vmes. Samo če bo obrtnik zopet stopil

v vrste producentov, je pričakovati neoporečen in gladek prehod iz vojnega na mirno stanje, in radi tega je vsestransko zanimanje za ta stan upravičeno.

V prvi vrsti pridejo v poštev oni obrtniki, ki so v katerikoli lastnosti bili pritegnjeni k vojaškemu službovanju in ki so pred vojno vodili obrtni obrat — seveda so pri tem vnaprej izključeni oni, ki so pred vojno komaj ali dvomljivo opravljali svojo obrt.

Vprašanje podpiranja vojnoprizadetega obrtništva je od raznih deželnih odborov prišlo v pretres že leta 1916 in novembra 1917 je avstrijski državni zbor privolil stomilijonski sklad za podpiranje iz vojne se vrnivšega pomoči potrebnega in vrednega obrtništva. Iz tega temeljnega kapitala, za katerega obrestovalno razliko jamčijo deželni odbor, trgovska zbornica, obrt pospešujoči zavod, občine in obrtne zadruge, bi pripadlo štajerski deželi 6 milijonov kron, kar bi znašalo za slovenski deželni del kot tretjina 2 milijona.

Za vojnopomožni kredit pridejo v poštev mali obrtniki 3. ali 4. davčne lestvice, kredit nima darilnega značaja, temveč tvori posojilo, ki se obrestuje po 4% in mora v 10 do 11 letih biti vrnjeno. Visočina kredita znaša do 4000 kron, jamstvo tvori menica ali zadolžnica, pri kateri velja prosilčeva žena kot žirant.

Podpore prenehajo in s tem se prične pomanjkanje denarja.

Ker se, kako že uvodom rečeno, prosilci zglašujejo, ker ni znano, kako je uredilo naše državno vodstvo to vprašanje, preostalo iz rajne Avstrije, in ker polagamo v obrtnih krogih ravno na to vprašanje veliko važnost, prosimo, da se vlada SHS stvari poprime in tako omogoči obrtnemu stanu življenske potrebe za prvo gibanje.

Politične vesti.

General Maister na potu v Radgono. Ko se je na Štefanovo zjutraj peljal general Maister na tabor prekmurskih Slovencev v Radgono, so ga na vseh postajah od Špilja do Radgone naše posadke navdušeno pozdravljale z »Živijo-klici«. Na postajah so visele slovenske trobojnice. General je povsod kot poveljnik in tovariš šel k vojakom, jih povpraševal o raznih zadevah in jim v znak zadovoljstva po bratski stiskal roke. To demokratično občevanje vrhovnega poveljnika z vojaki je napravilo na Nemce poseben utis. Osobito v Čmureku so tamošnji Nemci, zbrani na kolodvoru, bulili svoje oči in so si govorili: »Schau, schau, dos is der jugoslawische Generol. Er is gor so freindli mit die Leut. Die deutschen tan oba die Mannschoftn bloss sekieren.« (In kako je prijazen z moštvom! Nemški generali pa moštvo samo z malenkostmi razburjajo.) Nemci so se zelo čudili slovenskemu poveljevanju. Sprejem v Radgoni je bil prisrčen. Zvečer istega dne se je general zopet vrnil v Maribor.

Mahnert zopet hujska. Na Štefanovo popoldne je pastor Mahnert izgovoril ob grobu nekega protestanta Pugschitza te-le besede: »Wir können offen sagen, dass Girstmayr durch südslavische Mörderhände gefallen ist.« In dalje je rekel: »Wenn Marburg auch slovenisiert wird, wir bleiben deutsch bis in die Knochen, komme, was da wolle.« Torej, Mahnert še vedno hujska.

Pogreb Franca Girstmayerja. V torek, dne 24. dec., ob 2. uri popoldne, se je vršil ob obilni udeležbi nemštva iz Maribora in okolice pogreb Franca Girstmayerja na mariborsko mestno pokopališče, kjer je bil pokopan v rodbinskem grobu. Ob odprtem grobu so mu zapeli pesem: »Das treue deutsche Herz.«

Vse nemške in madžarske šole v Bosni zaprte. Bosansko hercegovska vlada je zaprla vse nemške in madžarske šole v Bosni in Hercegovini.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. Prestavljena sta čč. gg. kaplana Vid Pavlič iz Št. Ilja v Slov. gor. na Muto in Jakob Sajovic iz Ormoža v Št. Ilj v Slov. gor. — Kot kaplan v Zrečah je nastavljen č. g. Franc Jazbinšek, dosedaj vojni kurat in učitelj v kadetni šoli v Gradcu.

Javna knjižnica v Mariboru. Ob severni meji Jugoslavije bo v bodoče Maribor najvažnejša kulturna postojanka. Tu bo sedež mnogoterih učnih zavodov: bogoslovnega učilišča, gimnazije, realke, moškega in ženskega učiteljišča, morda še kakih novih zavodov. Maribor naj torej postane tudi ognjišče živahnega slovstvenega in znanstvenega dela. V ta namen se mora tukaj ustanoviti velika javna državna knjižnica, ker graške knjižnice bo do odslej v tuji državi. Zgodovinsko društvo je že storilo prve korake za ustanovitev take knjižnice in prepusti državi v ta namen svojo knjižnico. Tudi narodna vlada je indirektno že temu pritrdila. Poverjeništvo za notranje zadeve je namreč z naredbo dne 16. dec. 1918 (»Uradni List« št. 23, naredba 1 4) zaukazalo, da morajo vse tiskarne dostavljati po 1 izvod tiskovin tudi knjižnici Zgodovinskega društva v Mariboru, ki s tem dobi značaj javnosti. Čim se dobe in urede primerni prostori, bo knjižnica občinstvu na razpolago. Rodoljubi, ki imajo na razpolago knjig, se prosijo, da jih odstopijo za bodočo državno knjižnico v Mariboru. Pred vsem se prosi za znanstvene knjige katerekoli panoge in starejše časopise. Tudi v oporokah določajte svoje knjižnice za mariborsko javno knjižnico.

Udom Zgodovinskega društva. Na občnem zboru tega društva dne 21. aprila t. l. so bile sprejete nekatere spremembe v društvenih pravilih. Bivše c. kr. namestništvo v Gradcu je v svoji znani naklonjenosti do slovenskih društev te spremembe prepovedalo. Na podlagi naredbe NV v Ljubljani z dne 25. nov. 1918 (»Uradni List« št. 14, str. 1) št. 134 pa sklepi občnega zbora stopijo v veljavo. Po tej spremembi znaša udnina od 1. jan. 1919 za redne ude 10 K na leto ali 200 K enkrat za vselej. Doslej je bila udnina letno 5 K, oziroma 100 K za dosmrtne ude. Zvišanje udnine je potrebno radi silne draginje, ko pa cene padejo, bo društvo razširilo svoje publikacije.

Obvezni izvodi tiskovin se morajo vsled naredbe poverjeništva za notranje zadeve z dne 16. dec. 1918 službeno dostavljati nastopnim zavodom, oziroma uradom: 1. predsedništvu Narodne vlade SHS v Ljubljani; 2. licejski knjižnici v Ljubljani; 3. vseučiliški knjižnici v Belgradu; 4. vseučiliški knjižnici v Zagrebu; 5. knjižnici Zgodovinskega društva v Mariboru; 6. državnemu pravdništvu; 7. okrajnemu glavarstvu, oziroma policijskemu ravnateljstvu.

Predavanja o jugoslovanski zgodovini bo prirejalo »Zgovinsko društvo« v mariborskem Narodnem domu (mala dvorana) po nedeljah ob 10. uri predpoldnem. Prvo predavanje bo dne 5. januarja o politični zgodovini Srbov. V nadaljnih predavanjih meseca januarja se bo obravnavalo o srbski narodni pesmi pa o književni zgodovini. Predavanje je javno in brez vstopnine. Enaka predavanja je voljno prirejati tudi v drugih mestih in trgih, pa tudi po vaseh. Kjer bi želeli govornika iz Maribora, se naj nastavi mala vstopnina, da se mu plača železnica.

Klub Čehu v Mariboru ima v nedeljo, dne 29 grudna, ob 3. uri popoldne, v restavraciji Narodnega doma svoj letni sestanek. Vabijo se vsi v Mariboru in okolici stanujoči Čehi k prav obilni udeležbi.

Naredba poverjenika za uk in bogočastje. Učiteljem in učiteljem ljudskih, meščanskih, srednjih in navtiških šol ter moških in ženskih učiteljišč, ki so nastavljeni na javnih šolah in zavodih ozemlja, zasedenega od Italijanov in ki prebivajo izven demarkacijske črte, tako da ne morejo dobiti svojih službenih prejemkov niti po pošti niti od davkarij, bo NV, oddelek za uk in bogočastje, izplačevala njihove službene prejembe, oziroma primerne podpore na račun teh prejemkov, po sledečih načelih: 1. Učitelji in učiteljice ljudskih in meščanskih šol iz kranjskih šolskih okrajev naj se zglase s svojim naslovom in potrdilom županstva, da res v dotični obcini bivajo, osebno ali pismeno pri deželnem knjigovodstvu v Ljubljani. Navedejo naj tudi, kdaj so zadnjič prejeli svojo plačo. Dež. knjigovodstvo jim bo redno izplačevalo službene prejemke, dokler se njihove službene razmere ne izpremene ali se ne povrnejo na službovanje v šolski kraj, ki spada v upravno ozemlje višj. šolskega sveta v Ljubljani. 2. Učiteljstvo vseh vrst iz Goriškega in Trsta, nadalje učiteljstvo realke v Idriji pa naj se javi osebno ali pismeno višj. šolsk. svetu v Ljubljani. Navesti mora natančno ime, sedanji naslov, službeni značaj, prejemke (plača, aktivitetna doklada, stanarinska odškodnina, draginjska, osebna doklada v letnem znesku in v mesečnem znesku, ki je bil zadnjič izplačan). Tudi se morajo izkazati s službenimi dokumenti ali zanesljivimi, v Ljubljani poznanimi pričami. Višji šolski svet bo takim osebam najprej nakazal podporo v približnem znesku trimesečnih službenih prejemkov. — Poverjenik: Dr. Verstovšek.

Imenovanja in spremembe v osebju. Henrik Mohorčič je imenovan za začasnega ravnatelja kmetijsko-kemičnega preizkuševališča v Mariboru. Dosedanji ravnatelj dr. Zaharidas in pristav Czak sta odstavljena od službe. Finančna tajnika dr. Btence in Koser na Dunaju in finančni komisar dr. Valjavec na Dunaju so imenovani za finančne tajnike, oziroma za finančnega komisarja, pri fin. okrajnem ravnateljstvu v Mariboru. Pisarniški predstojnik Jakob Podlesnik v Inomostu je začasno dodeljen okrajnemu sodišču v Mariboru, istotako višji pisarniški oficial v Gradcu Ferdo Križanec. Pisarniški oficial Hugon Le Contois v Celju je odstavljen.

Baron Rudolf Apfaltrern umrl. Dne 21. t. m. je umrl na svojem posestvu blizu Lukovice na Kranjskem baron Rudolf Apfaltrern, vpokojeni namestniški svetnik in bivši okrajni glavar celjski. Rajni je bil, čeprav nemškega pokolenja, slovenščine popolnoma zmožen in Slovencem pravičen, vsled česar je bil od Nemcev in vlade zelo osovražen. Naj v miru počiva!

Slovensko poštno uradništvo išče v Mariboru nujno mebliranih sob. Slovenske stranke prosimo, da odstopijo za došle slovenske uradnike in uradnice vsaj začasno sobe, dokler ne najdejo stalnih stanovanj. Stvar je važna ne le iz zasebnih, ampak tudi iz javnih ozirov, ker se nas tujerodci prav nič ne vesele, da smo tukaj. Naslove od požrtvovalnih obitelji in cene sob prosimo prijaviti v našem upravništvu.

Prostovoljni narodni davek. Prostovoljni narodni davek se zbira pri vseh davčnih uradih na slovenskem ozemlju in pa pri finančni deželni blagajni v Ljubljani. Občinstvo, uradi, korporacije itd. se prosijo naj tozadevna darila, oziroma zbirke, odvedo proti prejemnemu potrdilu v roke imenovanih blagajn. Sprejme se vrednote vsake vrste (novci in bankovci vseh valut, in vrednostni predmeti). Želeti je, da se ob enem z darom odda popis darovanih vrednot.

Za slovensko šolo v Mariboru je nabral na svatbi pri Kebrovih na Oseku, župnija Sv. Trojica, o. Vladimir 18.28 K, na sedmini Franice Trstenjak, učiteljska kandidatinja II. letnika, v Cerkvenjaku, župnija Sv. Anton v Slov. gor., 101.26 K, in na sedmini Jož. Markovič v Brengovi, župnija Sv. Anton v Slov. gor., 103.34 K. Mladeniška Zveza pri Sv. Trojici 49.40 K. Skupaj 272 K 28 v. Posnemajte!

Pri užitninskem uradu v Pobrežju pri Mariboru, Št. Lovrencu na Mariborom, v Poljčanah in v Slov. Bistrici se razpisujejo mesta užitninskih uslužbencev (dacarjev). Službo je nastopiti z 2. prosincem 1919. Prosilci se naj po možnosti predstavijo osebno pri pri podpisanem finančnem okrajnem ravnateljstvu, kjer se dobe tudi vsa natančneja pojasnila glede službe in plače. Višji finančni svetnik in finančni okr. ravnatelj dr. Povalej.

Poštnih znamk ni več za časnike, zato danes razpošljemo list brez njih. Raditega pa pošte ne smejo od naročnikov zahtevati nobene poštnine, ker smo mi sami tukaj v Mariboru, pri pošti naravnost plačali poštnino za vse naročnike!

Vozni red za Maribor. Iz Maribora proti Gradcu vozijo ti le osebni vlaki: 5·23 zjutraj, 1·10 popoldne, 6·39 in 8·35 zvečer. Proti Ljubljani: 8·12 zjutraj, 4·30 in 7·35 zvečer. Proti Sp. Dravogradu 3·29 popoldne. Proti Ptuju (do Središča) 9·46 dopoldne in 6·55 zvečer. Proti Špilju in Ljutomeru: 5·53 zjutraj in 1·10 popoldne. Iz Špilja v Ljutomer: 7·32 zjutraj in 2·02 popoldne. Iz Ljutomera v Špilje: 10·18 predpoldne in 5·31 popoldne. — V Maribor privozijo ti-le vlaki: Iz Gradca: 7·33 zjutraj, 9·52 dopoldne, 12·23 opoldne, 9·46 zvečer. Iz Špilja: 9·04 zvečer. Iz Ljubljane: 4·46 zjutraj, 11·09 dopoldne in 7·41 zvečer. Iz Koroške: 9·04 dopoldne. Iz Središča in Ptuja: 6·59 zjutraj in 5·42 zvečer.

Cesar Viljem slab — strelec. Poročila iz Haaga pravijo, da je nameraval bivši nemški cesar Viljem izvršiti samomor. Krogla iz samokresa pa ni zadela njega, ampak je ranila neko osebo njegovega spremljevalstva. Slab strelec!

Posojilnica na Frankolovem zniža obrestno mero za hranilne vloge z 1. prosincem 1919 na 3%.

Novi slovenski zdravnik dr. Vilko Maria, večletni sekundarni zdravnik v deželni bolnici v Leobnu, se naseli z novim letom v Mariboru; kraj in čas ordinacij se objavi pri nastopu.

Med. univ. dr. Oskar Ziegler, kot okrožni zdravnik, preselil se je od Sv. Marjete niže Ptuja v mesto Ptuj in ordinira sedaj naprej v hiši trgovcev Artenjaka in Šoštariča, 1. nadstr.

Odvetnik dr. Josip Leskovar ima svojo pisarno v poslopju stare gimnazije, Koroška cesta št. 1.

Odvetnik dr. Vladimir Sernec naznanja, da se je vrnil in da je znova otvoril svojo pisarno na Glavnem trgu št. 18 v Mariboru.

Stenografa-strojepisca takoj sprejme odvetnik dr. Jos. Leskovar, Maribor, Koroška ul. 1,

Pasar Karel Tratnik se je vrnil z bojišča in zo-

pet izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela v Mariboru, Župnijska ulica 3.

Izvoz slivovke iz Bosne in Hercegovine v ostalo jugoslovansko ozemlje je doslej dovoljen.

Slovensko-nemški slovar, ki ga prvotno izdal Praprotnik, predelal in nanovo izdal dr. Tominšek, je izšel v knjigarni Ig. pl. Kleinmayr v Ljubljani. Cena 6 K 60 v Priporočamo!

Beležni koledar za l. 1919 je izdala knjigarna Ig. pl. Kleinmayr & Ferd. Bamberg v Ljubljani. Cena 2 K 20 v.

Dopisi.

Maribor. Nadutost naših nemških meščanov. Gre v pondeljek, dne 23. t. m., kmetica z jerbasom na glavi zvečer ob pol sedmih v temi čez dravski most. Tik pred njo gredo tri dame in en gospod. Hipno, menda nalašč, se ta »gospod« ustavi, kmetica se v temi zadene v njega, jerbas zdrkne z glave in dragocena vsebina: mleko, sir in jajca, leži raztrešeno na tleh. Dobrosrčna kmetica je bila namenjena s temi darili k sorodniku v mesto. K škodi je pa dobila od te »nobel gospode« še zasmeh in psovke, kakor: »Windische Bauernwaben« itd. Kako bi se pač bil omenjeni gospod (prav nizki železniški uradnik) hudoval, če bi se bilo njemu to pripetilo. Pa se še mogoče vidimo!

Pobrežje pri Mariboru. Včeraj, dne 26. t. m., smo pokopali našega župana g. Franca Roiko. Bil je še le 57 let star ter ga je pograbila španska bolezen. Bil je rodom Slovenec, kljub temu pa naš politični nasprotnik, pač pa ni bil v narodnem oziru nestrpen. Udeležba pri pogrebu je bila kljub slabemu vremenu velika. N. p. v m.!

Sv. Jurij ob Pesnici. Na Štefanovo je bil pri nas slovenski shod. Bil je to prvi slovensko-narodni shod v naši župniji. Obiskan je bil prav dobro. Ljudje so z največjim zanimanjem sledili besedam, s katerimi jih je podučeval in izpodbujal prof. dr. Hohnjec. Spoznali so, da je Jugoslavija tudi zanje rešiteljica. Govorila sta še tudi domači župnik Franc Špindler, ki je zoper krivično in nasilno postopanje Italijanov na slovenski zemlji predložil resolucijo, katero so vsi z odobravanjem sprejeli, in domači nadučitelj Robnik. Nekateri posamezniki nemškutarski pobalini so hoteli motiti zborovanje z nemškutarskimi klici zoper Jugoslavijo. Namena niso dosegli. Dobili so odgovor, kakor jim gre. Za svoje počenjanje pa se bodo morali zagovarjati še kje drugje.

Fram. Kat. slov. izobraževalno društvo priredi v nedeljo po Božiču, to je 29. decembra, po večernicah v društveni sobi poučen shod. Vabimo k obilni udeležbi ne samo društvene člane, temveč vse, zlasti tudi može in mladeniče.

Sv. Lovrenc n. Dr. polju. V nedeljo, 29. grudna po večernicah se vrši pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju občni zbor tamošnje kmetijske podružnice. Na dnevnem redu je: volitev odbora, naročevanje semen, galice in drugo. Pridite vsi! Pristopite novi člani!

Ptuj. V Ptuju in ptujskem okraju, posebno v Sternišču je mnogo vojaških barak in vojaškega materijala. Kakor slišimo, so razširjene govorice, kakor da bi se nameravalo barake nekemu Židu pod roko prodati. Vse te vesti so popolnoma neosnovane. Kaj se z barakami zgodi, bo odločila Narodna vlada v Ljubljani. Narodni svet v Ptuju ni upravičen glede barak in drugega materijala samolastno odločati. Pač pa bo strogo pazil, da ptujski okraj pri svoječasni prodaji barak in materijala ne bo oškodovan. Kar pride na prodajo, se proda na javni dražbi ali pa tako, kakor bo odločila Narodna vlada. Naprave v Sternišču pa hočemo ohraniti in uporabiti tako, da bo to v prid našemu kraju.

Hajdina pri Ptuju. Napovedano zborovanje se je izvrstno obneslo ter je bila društvena dvorana do zadnjega prostora polna zavednih in radovednih zborovalcev, katerim sta g. dr. Fermevc, predsednik Narodnega sveta v Ptuju, in poslanec gospod Brenčič, vodja okrajnega ptujskega zastopa, temeljito in obširno pojasnila sedajni položaj ter klicala k redu, slogi in bratski ljubezni, ki mora biti močna vez med Srbi, Hrvati in Slovenci v novi državi, Jugoslaviji. Enoglasno in z velikim navdušenjem in odločnostjo je bila sprejeta resolucija, da navzoči zborovalci pozdravljajo ujedinjenje bratov Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno skupno državo, z ogorčenostjo pa protestirajo proti nasilnemu zasedanju naših pokrajin od italijanske vojske ter prosijo entente države kot zaščitnice pravice in trajnega miru, da se nam prizna in vrne naša jugoslovanska last.

Središče. Na poti iz trga na tukajšnji kolodvor se je našla dne 10. t. m. srebrna ura za dame. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi pri šolsk. ravnatelju g. Anton Kosi-ju v Središču.

Pekel pri Poličanah. Pred par tedni je težka jugoslovanska granata treščila v naš nemškutarski Pekel ter razškropila nemškutarsko golazen na vse štiri vetrove. Pa so se razlezli in za sedaj ugnezdili v Damšetovi gostilni v Peklu, kjer se sedaj skriva ter pri ponočni brleči luči pridno obrekuje tukajšnje poštene Slovence. Med temi ljudmi najdeš neizogibnega velikega slovenožrca Karla Zima ter oba njegova zvesta tovariša Belaka in Voka. Prav pridno jim pa pomaga opravljati obrekovanje ona Pavlika Damše, ki se sramuje svojega slovenskega pokolenia, čeprav je slovenska kmetska hči. Nemškutarji se tudi zatekajo v tukajšnje gostilne Voka in Jančiča, kjer se prav pridno udriha po Slovencih. Nujno je pač potrebno, da jugoslovanska granata trešči v ta gnezda.

Celje. Občni zbor Podpornega društva se vrši še le dne 6. januarja 1919 z istim dnevnim redom, kot je bilo objavljeno.

Oplotnica. Mlada Jugoslavija je razbila nemške verige, v katere je bila okovana popolnoma slovenska občina Oplotnica. Razni nemškutarji bi se radi tolažili s tem, da širijo razne lažnjive vesti, ki jih zajemajo iz nemških listov. Razlagati hočejo svojo modrost posebno dobrim Pohorcem. Ti nemškutarji hujskajo in skušajo vzeti zaupanje do nove države G. mlinar Jonke naj kar opusti vse poizkuse, oživeti zopet »blažene« stare čase, ako hoče med nami živeti.

Čadram. Naš mnogozasluženi župnik monsignore Bezenšek že delj časa bolehajo. Daj Bog, da kmalu okrevajo!

Inserati.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

naznanja cenjenemu občinstvu, da obrestuje od zdaj naprej do preklica navadne vloge po 3%, vloge proti trimesečni odpovedi pa po 3¼%.

Načelstvo.

Posojilnica v Mariboru

Narodni dom

obrestuje od dne 1. prosinca 1919 naprej do preklica hranilne vloge brez odpovedi po **3%**, hranilne vloge proti trimesečni odpovedi po **3¼%**.

Ravnateljstvo.

MARIBORSKI BIOSKOP!

pri hotelu „Stadt Wien."

V soboto, dne 28 decembra 1918, do dne 3. januarja 1919.

Najboljši film sezone 1918—1819. Kaj takega še ni bilo tukaj! Sedem dni se uprizarja:

„Kneginja iz Beranje"

Pesem ljubezni in trpljenja.

Žaloigra v 6 dejanjih. V glavni ulogi Stella Harf.

Predstave se vrše vsaki dan ob ½6 in 7. uri. **V nedeljo** ob ½3, 4ih, ½6 in 7 uri.

†

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo da je Vsemogočni našo ljubo in nepozabno

SENTO MIRO

danes izpred božičnega drevesa poklical k svojim angelčkom.

Pogreb bo v petek ob pol 4. uri popoldne.

V Rušah, dne 25. decembra 1918.

Rodbini: **M. Lichtenvallner** in dr. **M. Gorišek.**

Obvestilo in zahvala.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je dne 20. grudna t. l. ob pol 5 uri zjutraj po kratki mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče v Gospodu zaspal naš predobri oče, soprog, zet, stric in svak

Janez Toplak,

posestnik pri Sv. Martinu pod Vurbergom.

K večnemu počitku smo ga položili dne 22. grudna na pokopališču pri Sv. Martinu. Povodom blagopokojnikove smrti se zahvaljujemo vsem sorodnikom, preč. g. župniku Lajnšiču, prijateljem, sosedom in župljanom za mnogobrojno spremstvo na zadnji poti predragega očeta, zlasti tudi g. nadučitelju Gselmanu za ganljivo slovo ob grobu pokojnikovem.

Mnogobrojni izkazi sočutja so nam bili ob tem prežalostnem trenotku življenja v veliko tolažbo, za kar se tem potom najprisrčneje zahvaljujemo.

Sv. Martin, dne 22. grudna 1918.

Marija Toplak, roj. Črnčec, žena. Dr. France Toplak, u. zdravnik SHS, Č. sestra Romana Toplak, Alojzij Toplak, posestnik. Gregor, Štefan, Klara, Elizabeta, Ljudmila, Marija, Filomena, Magdalena, Katarina, otroci. Veronika Klemenčič, Janez Klemenčič, veleposestnik in župan pri Sv. Martinu Marija Vlčnik, veleposestnica v Zg. Dupleku. Jožef Klemenčič, učitelj pri Sv. Trojici, Genovefa Kovačeč, veleposestnica v Čagoni, Terezija Peklar, veleposestnica v Andrencih, Jernej Črnčec, posestnik, tast. Eliza dr. Toplakova rojena Žibert, snaha, Alojzij Toš, posestnik pri Sv. Antonu v Slov. gor., svak, Neža Toš, roj. Toplak, sestra. Franjo, Marija, Ludovik, nečaka in nečakinja. Marija Toplak, roj. Duh, snaha, Jožef, Marija, Barbara, Ivana Duh.

Karbid

najfine še kakovosti v manjših ali večjih kosih kg po 2 K 50 vin. pošilja se tudi po železnici in pošti v Jugoslaviji proti predplačilu na nevarnost prejemnikovo. **Cigaretne stročke** po 1000 komadov 14 kron štev. 2 in 3, kumno kg po 70 K, izborno perilno in toaletno milo, najfinejši nadomestek za rižev škrob za srajce in ovratnike kg po 20 K. Kozarci za vlaganje in shranjevanje jajc kg po 2·40 K. Dobro shranjene so do prodaja

Karel Saria,

Maribor, Schmiedplatz 1. 352

Obleka.

ponošeno perilo in druge raznovrstne predmete se prodajajo po nizki ceni v **Mariboru, Dravska ulica 15,** pri starem mostu. 415

Franc Kager

izdelovatelj srebrnih predmetov in predmetov iz bronca. **MARIBOR, Viktringhofg. ulica 22,** izdeluje štampilije iz kavčuka in kovine, barvne blazinice in barve, štampilje za žig itd. 350

Stavbena tvrdka Karel Rojs v **Ormožu.**

se prav uljudno priporoča v vsa v to stroko spadajoča dela od najfinejših do najbolj priprostih stavb; kot zgradbo cerkev, šol, župnišč, društvenih domov, zasebnih, in najemninskih hiš, vil, kmetskih in gospodarskih poslopij, hlevov po najnovejših preizkušenih načinih, prizidav in prezidav, popravil, nadalje stavbe v industrijske namene, mostov, železobetonskih stropov, cest, kanalizacij in drenaž. Izoliranje viažnih zidov. Priporočam se kot izvedenec za cenitve. Zaloga prvovrstnega „Prima"-apna in portland cementa, zidne in strešne opeke. Priporočam se za napravo načrtov in proračunov. Strogo solidno in vestno ter strokovnjaško izvršitev del po nizkih cenah. 429

Svinjsko meso

povojeno po 33 in 35 K kg sveže pa po 22 in 24 K kg, ovčje meso po 10 K kg, prodaja Jožef Tratar, mesar v Novivasi štev. 6. pri Mariboru. 449

Kmetje pozor!

Hlačevina, pristno močno blago za moške in otročje obleke ter žensko zimsko blago se po zelo znižanih cenah zopet razpošilja. Vpraša se v Mariboru, Bismarkova ulica 17, pritl., vr. 3, Maribor, Martin Stadler, trg. posredovalnica. 320

Za ženine in neveste!

Krasna, elegantna, moderna jedilna so[illegible] soba, oto[illegible] stroj, stel[illegible] ni predd[illegible] rila, okra[illegible] perilo ter ženski klobuki. Vse to je naprodaj radi preselitve. Poizve se vsak dan od 10ih dopoldne do 4ih popoldne, v Franc Jožefovi ulici st. 20/II, vr. 9. 390

Gostilna

s 5 sobami, velik salon, velika kuhinja, klet, velik vrt s 4 stavbenimi prostori, hiša s 6 strankami, hlevi, se vsled rodbinskih razmer takoj proda. Pojasnila daje Meža, Stolna ulica 8. Maribor. 440

Karbid I. kakovosti

v celih pločevinastih sodih à 110 kg Kg po 2·20 K razpošilja in prodaja Alojzij Hey, Grajska ulica 4, Maribor. 445

Žveplo za sode

1 zavoj 20 kosov za 7 kron pošilja po pošti Anton Krepek, Maribor. 431

Enonadstropna trgovska

hiša s trgovino deželnih pridelkov v sredini Strassa, veliko dvorišče, z 2 vhodoma s hlevi za konje in svinje, velik vrt za zelenjavo, električna luč, se vsled prevzetja neke velike trgovine po ceni proda. Ponudbe na „Smeritschnig, Strass pri Spilju," 434

Opravnik (šafer)

samec izvežban v poljedeljstvu, vino- in živinoreji se sprejme pri Ed. Suppanz, Pristova, Štajersko. 430

Posestvo

se proda s trgovino, približno 6 oralov zemlje ali pa se zamenja z drugim **posestvom** s trgovino v mariborskem okraju. Vpraša se pri Jožef Kunst, Kaindorf, Lipnica, Štaj. 450

Kavino nadomestilo

sivi zavojčai ter Frankova kava, pristen ruski čaj, poper, dišave, klinčki, cimet nezmlet in zmlet, rozine, krmilno apno, žitinsko sol, prodaja Janez Širk, Maribor, Glavni trg, rotovško poslopje. 364

Izdajatelj in založnik: Konsorcij „Straže." Odgovorni urednik: Vekoslav Stupan. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.